

De staatssecretaris van Justitie
mevrouw mr. N. Albayrak
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

datum 4 maart 2008
betreft Terugkeerrichtlijn
kenmerk 140890.u/PB/KvD

Geachte mevrouw Albayrak,

Naar aanleiding van de geannoteerde agenda en aanvullende geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van 28 februari 2008 heeft de commissie voor de JBZ-Raad van de Eerste Kamer op 26 februari jl. gesproken over de terugkeerrichtlijn, waarover al geruime tijd in de Raad wordt onderhandeld.

De commissie voor de JBZ-Raad realiseert zich dat het instemmingsrecht op dit richtlijnvoorstel niet van toepassing is. Dat laat onverlet, dat de commissie ook in dit geval de regering wenst te controleren. Ondanks herhaalde verzoeken, heeft zij echter tot op heden geen documenten mogen ontvangen waarin de actuele stand van zaken in de onderhandelingen is weergegeven. De leden van de commissie vinden uw eerdere toezegging, dat de Kamer de bedoelde raadsdocumenten zal ontvangen als en wanneer de terugkeerrichtlijn voor een inhoudelijke discussie in de JBZ-Raad wordt geagendeerd, onvoldoende. Aangezien ook de ambtelijke onderhandelingen onder verantwoordelijkheid van de Raad vallen, ziet de commissie niet in dat de daar besproken Raadsdocumenten niet beschikbaar kunnen worden gesteld aan de Staten-Generaal. Het valt immers niet uit te sluiten, dat de opeenvolgende voorzitterschappen proberen een akkoord te bereiken over de tekst van de richtlijn in de Raadswerkgroep, waardoor de Kamer te zijner tijd bij vaststelling van de tekst in de Raad voor een fait accompli zal komen te staan.

De commissie voor de JBZ-Raad wijst u er overigens op, dat de vertrouwelijkheid van de onderhandelingen, waarnaar kennelijk wordt gestreefd, slechts relatief is. Recentelijk is namelijk via de website van Statewatch de integrale Engelse tekstversie van raadsdocument 15566/07 bekend geworden. De leden van de commissie hebben met veel belangstelling kennisgenomen van dit document. De tekst van de richtlijn lijkt ten opzichte van het oorspronkelijke commissievoorstel inmiddels flink te zijn gewijzigd. Daarnaast blijkt uit de voetnoten in het raadsdocument, dat Nederland een actieve bijdrage levert aan de onderhandelingen. De leden van de commissie zouden graag inzicht krijgen in de instructie die de Nederlandse onderhandelaars hebben meegekregen en de marge waarbinnen zij mogen opereren.

datum 4 maart 2008
kenmerk 140890.u/PB/KvD
blad 2

Nu de leden van de commissie toch over een raadsdocument beschikken, willen zij u voorts een aantal concrete punten met betrekking tot de terugkeerrichtlijn voorleggen.

Wat in de eerste plaats opvalt, is dat de tekst die voorligt aan de raadswerkgroepen grote verschillen vertoont met de inzet van het Europees Parlement, zoals vastgelegd in resolutie A-0339/2007. Verschillende door het Parlement gewenste waarborgen, met name met betrekking tot de fundamentele rechten, komen (nog) niet terug in de ontwerprichtlijn. Wat is de lijn van Nederland in deze? Wordt de inzet van het Europees Parlement om meer waarborgen in de richtlijn op te nemen gedeeld?

Bij overweging 18, waarin de lidstaten worden verplicht een belangenafweging te maken bij een uitzetbeslissing, is namens Nederland een voorbehoud gemaakt. Wat is de reden voor dit voorbehoud?

In artikel 4 zijn, zo blijkt, alle verwijzingen naar gunstiger instrumenten die in het oorspronkelijke voorstel waren opgenomen, komen te vervallen. Op basis waarvan is hiertoe besloten?

Bij artikel 11 is een voorbehoud van Nederland en Zwitserland terug te vinden, ten aanzien van de voorgestelde verplichting om het terugkeer- en uitzettingsbesluit in het vervolg schriftelijk te geven. Eerder is ook in het BNC-fiche op dit punt kritiek geuit. Kunt u aangeven of inmiddels meer lidstaten het Nederlandse standpunt steunen? En mocht uiteindelijk blijken dat Nederland op dit punt zal worden overstemd in de Raad, is de voorgestelde implementatietermijn van 24 maanden dan voldoende om de Nederlandse wetgeving te wijzigen?

Artikel 12 van het voorstel ziet op de rechtsmiddelen voor de betrokkene. De nu voorliggende ruime formulering lijkt er op te wijzen dat een onafhankelijk beroep niet langer gegarandeerd is. Daarnaast is de rechtshulpbepaling uit het oorspronkelijke lid 3 (nu lid 4) behoorlijk afgezwakt, waardoor niet meer in alle lidstaten gratis rechtshulp beschikbaar is voor de betrokkenen. Hoe beoordeelt u deze wijzigingen? En hoe heeft Nederland zich in deze opgesteld tijdens de onderhandelingen?

Artikel 13 van de ontwerprichtlijn wordt, blijkens de voetnoot, door meerdere lidstaten waaronder Nederland, bestempeld als overbodig. Kunt u toelichten op basis waarvan deze conclusie is getrokken? Is de feitelijke situatie bij terugkeer naar het land van herkomst vanuit *alle* lidstaten dusdanig, dat er geen waarborgen behoeven te worden vastgelegd die gelden in afwachting van het daadwerkelijke vertrek?

In artikel 14 van het voorstel worden de voorwaarden uiteengezet voor het opnemen van een derdelander in vreemdelingenbewaring. De leden van de commissie lezen in dit artikel dat de duur van de bewaring weliswaar in theorie is beperkt tot (vooralsnog) zes maanden, maar dat deze tegelijkertijd door de lidstaten kan worden verlengd indien dat nodig zou

datum 4 maart 2008
kenmerk 140890.u/PB/KvD
blad 3

blijken te zijn. Acht u een dergelijke ongewisse duur voor vreemdelingenbewaring wenselijk?

Kunt u met betrekking tot ditzelfde artikel voorts toelichten wat de inzet van Nederland is geweest bij het schrappen van het "gevaar voor onttrekking aan de uitzetting" als criterium voor detentie"? Is het schrappen van deze bepaling overeenkomstig de wens van de regering?

Tot slot: de ontwerprichtlijn geeft de mogelijkheid aan de lidstaten om zelf verdergaande rechten toe te kennen aan de personen waarop de richtlijn betrekking heeft. Bent u voornemens van deze mogelijkheid gebruik te maken? En is reeds het standpunt van andere lidstaten in dezen bekend?

Gelet op het voorstaande doet de commissie voor de JBZ-Raad bij deze nogmaals een dringend beroep op u om de Kamer op korte termijn volledig te informeren over de terugkeerrichtlijn. De leden van de commissie houden daarbij nadrukkelijk de mogelijkheid open u uit te nodigen voor een mondeling overleg, indien de ontvangen informatie onvoldoende zal blijken te zijn. Tot slot merken deze leden op, dat de ten aanzien van de terugkeerrichtlijn gekozen werkwijze geenszins als voorbeeld zou mogen dienen voor andere voorstellen waarop het parlementair instemmingsrecht niet van toepassing is.

De leden van de commissie zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

prof. dr. H. Franken
Ondervoorzitter van de commissie voor de JBZ-Raad van de Eerste Kamer der
Staten-Generaal